

Hvad betyder folkeskolen for de unges liv?

Dårlige karakterer i folkeskolen forfølger unge i arbejdslivet

AE har undersøgt, hvordan det er gået dem, der forlader folkeskolen med de laveste karakterer. For både drenge og piger ses en klar sammenhæng mellem karakterniveau ved folkeskolens afgangsprøve og tilknytning til arbejdsmarkedet senere i livet. For pigerne ender mere end hver tredje af dem med de laveste karakterer med at ryge ud af arbejdsstyrken, mens de drenge, der får lave karakterer, i højere grad ender i ledighedskøen. Analysen viser også, at drenge klarer sig dårligere, hvis de får lave karakterer i matematik end i dansk, mens det for piger er omvendt.

af senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl** &
stud.polit **Helene R. L. Wandsøe**

7. december 2012

Analysens hovedkonklusioner

- Der er stor sammenhæng mellem, hvordan man klarede sig til folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik i 9. klasse og arbejdsmarkedstilknytningen som voksen.
- Selvom de studerende er udeladt af analysen, så var kun to-tredjedele af dem med de laveste karakterer i beskæftigelse i 2011. Det er 10-12 procentpoint mindre end for dem, der fik højere karakterer. Andelen af ledige og personer uden for arbejdsstyrken er langt højere for de bogligt svage elever.
- Ydermere viser analysen, at der stor forskel på, hvordan bogligt svage piger og drenge klarer sig. Mens pigerne ryger helt ud af arbejdsmarkedet, så står drengene i højere grad i ledighedskøen.
- Analysen viser også, at det for pigerne har større konsekvenser at få dårlige karakterer i dansk end i matematik, mens det for drengene er omvendt.

Kontakt

Senioranalytiker
Mie Dalskov Pihl
Tlf. 33557719
Mobil 26 20 40 36
md@ae.dk

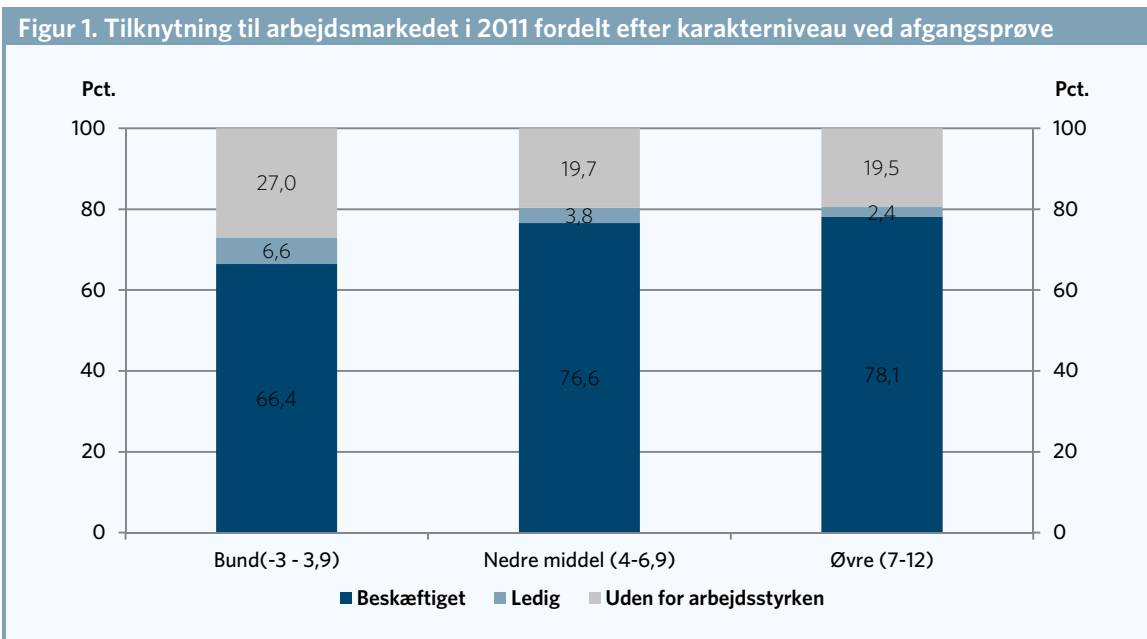
Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Dårlige karakterer giver dårligere chancer for beskæftigelse

AE har undersøgt, hvordan det er gået de afgangselever, der forlod 9. klasse i 2002. Analysen bygger på Danmarks Statistiks registerdata, hvor det er muligt at følge de unge, der gik op til afgangsprøverne i 2002 frem til 2011, dvs. til de unge er blevet 24-25 år. De unge er i denne analyse fulgt i forhold til, hvordan de har klaret sig på arbejdsmarkedet, afhængigt af hvilke karakterer de unge fik ved afgangsprøverne i dansk og matematik. De unge, der er i gang med en uddannelse, er ikke omfattet af analysen.

Figur 1 viser, at de unge, der fik de laveste karakterer ved afgangsprøverne, har markant lavere beskæftigelse end andre unge, og samtidig er andelen af ledige og personer helt uden for arbejdsstyrken højere for dem, der dengang fik de laveste karakterer. "Bund" i figur 1 dækker over de elever, der fik under 4.0 i gennemsnit i dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøve i 9. klasse. For denne gruppe er kun to-tredjedele i arbejde i 2011, dvs. når de unge er ved indgangen til voksenlivet, og altså 11 år efter de forlod folkeskolen. Mere end hver fjerde er uden for arbejdsstyrken, dvs. fx på førtidspension, barsels- eller sygedagpenge eller karakteriseret som ikke-arbejdsmarkedsparat kontanthjælpsmodtager.

"Nedre Middel" i figur 1 dækker et gennemsnit fra 4 til 6,9, mens "Øvre" dækker dem, der har opnået mindst 7.0 ved afgangsprøverne i dansk og matematik. Generelt er beskæftigelsen for de unge, der opnåede karakterer på mindst 4.0 8-12 procentpoint højere end for dem med de laveste karakterer.

Anm: Figuren inkluderer alle personer, som tog 9. klasses afgangsprøve i 2002. ekskl. studerende. Gennemsnit for dansk og matematik. "Bund" under 4.0. "Nedre middel" 4.0-6.9 og "Øvre" mindst 7.0. 7-trindsakala.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre 2010

Tabel 1 viser, hvordan afgangseleverne fra 9. klasse i 2002 har klaret sig, når man ser på deres beskæftigelsessituation i 2011.

Tabel 1. Tilknytning til arbejdsmarkedet efter karakterniveau						
	Øvre (7,0-12,0)		Nedre middel (4-6,9)		Bund(-3 - 3,9)	
	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal
Beskæftiget	78.1	6.404	76.6	12.537	66.4	4.800
Ledig	2.4	199	3.8	616	6.6	476
Uden for arbejdsstyrken	19.5	1.599	19.7	3.217	27.0	1.951
	100.0	8.202	100.0	16.370	100.0	7.227

Anm: Figuren inkluderer alle personer, som tog 9. klasses afgangsprøve i 2002, og som har bopæl i Danmark 1. januar 2011. ekskl. studerende.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre 2010.

Blandt personer i "Øvre" og "Middel" ligger andelen i beskæftigelse på over 75 procent. For personer i bunden af karakterskalaen ligger den omkring 9 procentpoint lavere, nemlig på 66 procent. Derudover ses det, at ledigheden er højere blandt personer i sidstnævnte gruppe med 6,6 procent, hvilket svarer til mere end dobbelt så meget som for personer i "Øvre".

For mænd koster det mere på beskæftigelsen at få dårlige karakterer

Figur 2 og 3 viser ledighedsrisikoen og risikoen for at stå uden for arbejdsmarkedet fordelt på køn og karakterniveau fra afgangsprøven.

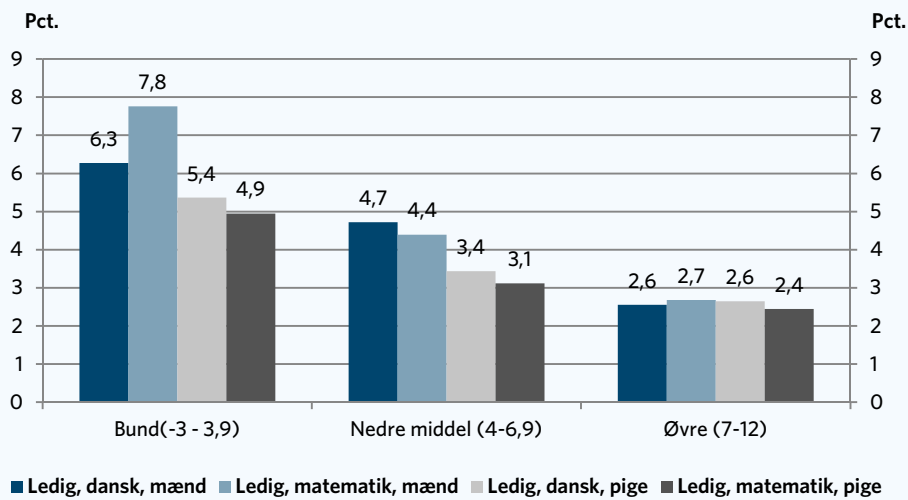
Der er stor forskel på, hvordan det går pigerne og drengene, der får dårligst karakterer.

Det ses, at ledigheden er større for mænd, som klarer sig dårligt i matematik. Generelt klarer drengene sig dårligere med hensyn til ledigheden, når de får dårlige karakterer, idet ledigheden for mænd med et gennemsnit i bunden ligger på 6-8 procent, mens ledigheden for pigerne ligger på cirka 5 procent.

For pigerne slår dårlige karakterer i folkeskolen ud i, at mange havner uden for arbejdsstyrken. Cirka hver tredje pige, der fik under 4 ved folkeskolens afgangsprøve, er i dag uden for arbejdsstyrken, mens det gælder for langt færre af drengene. Forskellen mellem drenge og piger ligger på godt 15 procentpoint i dansk og godt 10 procentpoint, når det gælder matematik. Der kunne altså være indikationer af, at det for piger er vigtigere at klare sig godt i dansk, end det er for drenge. For drengene derimod er matematik langt vigtigere.

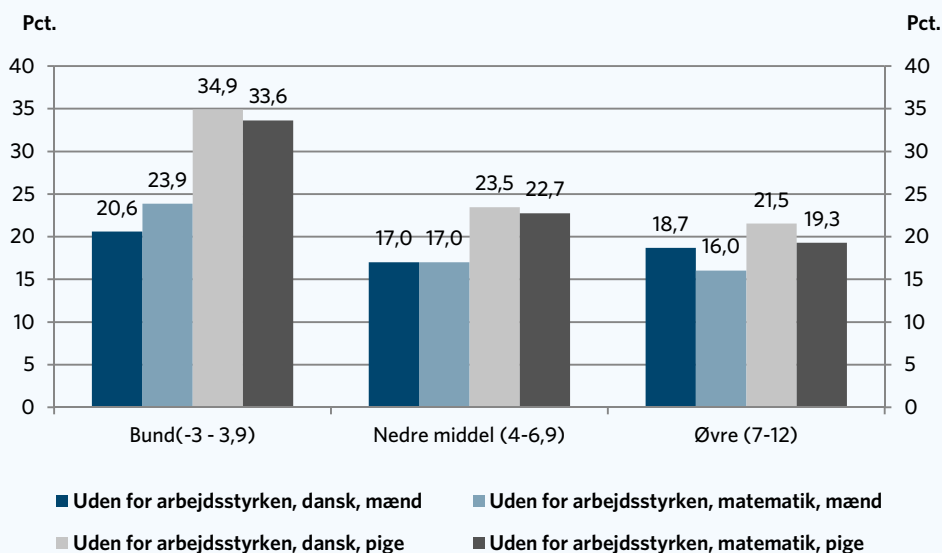
For de unge, der fik karakterer over 4.0 dvs. i "Nedre middel" og "Øvre", følges drengene og pigerne mere ad.

Figur 2. Andel unge ledige i 2011 fordelt på gennemsnit ved 9. kl. afgangsprøve og køn

Anm: Figuren inkluderer alle personer, som tog 9. klasses afgangsprøve i 2002. ekskl. studerende.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre 2010.

Figur 3. Andel unge uden for arbejdsmarkedet i 2011 fordelt på gennemsnit og køn

Anm: Figuren inkluderer alle personer, som tog 9. klasses afgangsprøve i 2002. ekskl. studerende.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre 2010.

Vigtigt at folkeskolen ruste de unge til uddannelse og arbejdsmarked

Denne analyse viser, at der er sammenhæng mellem de karakterer, som de unge får i folkeskolen, og hvordan de unge klarer sig i senere i livet, når det gælder om at få fodfæste på arbejdsmarkedet. De unge, der fik de laveste karakterer i dansk og matematik, har markant lavere beskæftigelse, højere ledighed, og flere er uden for arbejdsstyrken.

En karakter kan ud over at være udtryk for en faglig kunnen og dygtighed til en eksamen også ses som en faktor, der fortæller noget om, hvilken opvækst den unge kommer med. Flere AE-analyser har vist, at unge med svag hjemmebaggrund typisk får lavere karakterer end andre unge. Netop derfor er det vigtigt, at folkeskolen hjælper alle unge til at komme videre i livet med en faglig kunnen, således at de kan begå sig både i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.